

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00', sáng thứ Tư, ngày 10/12/2025.

PHẬT HỌC THƯỜNG THỨC

Bài 276: Làm sao sanh khởi được tâm cung kính, tâm cảm ơn?

Để sanh khởi được tâm cung kính, tâm cảm ân, chúng ta phải có sự cảm thụ rất sâu sắc. Nếu chỉ tiếp xúc cảm nhận ngoài da thì không thể khởi được tâm này. Chư Bồ Tát sanh khởi tâm cảm ân với Phật đến tột cùng nên các Ngài luôn luôn tinh tấn để thăng tiến đến đạo quả Bồ Đề. Chúng ta có tâm cung kính và cảm ân với Cha Mẹ là do Cha Mẹ đã sinh thành và nuôi dưỡng ta khôn lớn. Chúng ta sanh tâm cung kính và cảm ơn với Thầy Cô vì Thầy Cô cả cuộc đời đã tận tâm tận lực muốn cho học trò của mình trở thành người hữu ích cho xã hội.

Cho nên, muốn sanh khởi tâm cung kính, cảm ân với ai đó, chúng ta phải có thể thâm nhập được vào những điều tinh túy nhất trong giáo học mà vị đó dành cho chúng ta. Muốn vậy phải có một thời gian dài. Chúng ta đã có thời gian hơn 20 năm nghe lời làm theo Hòa Thượng Tịnh Không nên mới khởi được tâm biết ơn Ngài. Người mới nghe được vài đĩa, phiên dịch được vài chục đĩa giảng của Ngài và có vài bức ảnh chụp bên cạnh Ngài rồi khoe khoang thì chưa thâm nhập được chút nào, không thể sanh khởi tâm cảm ân, cung kính.

Tôi từng khẳng định rằng cả đời này của tôi, tôi chỉ học pháp với Hòa Thượng Tịnh Không. Đến nay đã hơn 20 năm rồi, tôi chẳng xem qua, ngó thử những bộ sách như Đại Tạng Kinh, bộ Đại Bát Nhã, bộ Kinh Nikaya v.v.. Toàn bộ sách trong tủ của tôi đều là sách về Tịnh Độ. Mọi chú giải nếu có đều là của Hòa Thượng Tịnh Không, hoặc là của Lão Cư sĩ Lý Bình Nam, hoặc là của Tổ Tịnh Độ Ấn Quang Đại Sư. Cho nên muốn sanh khởi tâm cung kính, tâm cảm ơn thì chúng ta phải có thời gian dài thâm nhập giáo huấn, có độ sâu độ dày nhất định.

Hòa Thượng nói: *“Tổ tiên của chúng ta xem trọng giáo dục luân lý, đạo đức, nhân quả, đây là cội gốc nền tảng. Từ 5000 năm nay, từ Nghiêu Thuần Vũ Thang đến cuối đời nhà Thanh, trẻ nhỏ khi sinh ra được cha mẹ dạy cách làm thế nào để làm người. Cha Mẹ ngày xưa chú trọng giáo dục luân lý, đạo*

đức, nhân quả nhưng ngược lại, chúng ta thấy cha mẹ thời hiện đại lại xem thường giáo dục gia giáo này. Từ nhỏ, không có người dạy nhưng trẻ nhỏ vẫn đang học. Không có người dạy cho trẻ về chuẩn mực, luân lý, đạo đức và nhân quả thì chúng vẫn đang học. Trẻ học từ đâu vậy? Chúng sẽ học từ điện thoại, truyền hình và phim ảnh.”

Người học Phật nếu không cắm gốc từ ba loại giáo dục này thì cũng rất khó thành tựu. Người có cắm gốc này thì sẽ không dám làm càn làm quấy, không dám phát ngôn bừa bãi. Người xưa luôn chú trọng cách làm thế nào để làm người. Ngày nay, cũng có cách làm để làm người, nhưng là người không có trách nhiệm, không có nhân nghĩa, không có đạo đức.

Tôi đã nhiều lần được nghe câu nói của Hòa Thượng rằng “*Phải chú trọng đến giáo dục làm thế nào để làm người*” và có một cảm khái sâu sắc. Con người nếu không được giáo dục sẽ trở thành người như thế nào? Sẽ là kẻ lừa thầy, phản bạn. Đã từng có kẻ chụp hình với thầy của mình rồi tán thán đây là việc phước báu, thế nhưng, một thời gian sau, lại báng bổ thầy. Đó chính là lừa thầy! Những kẻ này sẽ không phải là bạn tốt, khi làm thầy sẽ không phải là thầy tốt, học trò của họ cũng sẽ là kẻ lừa thầy phản bạn. Người xưa chỉ dạy: “*Nhất tự vi sư, bán tự vi sư*” - Một chữ cũng là thầy, nửa chữ cũng là thầy. Hướng đến thầy, chúng ta phải luôn khởi được tâm cung kính, tâm cảm ân. Trên logo của Hệ thống Giáo dục Khai Minh Đức, có câu khẩu hiệu là: “*Tự tin, Tình yêu, Trách nhiệm*” - Đó chính là “*Tận Trách Nhiệm, Sống Chân Thành, Tâm Thanh Tịnh*”.

Gần đây, tôi được báo cáo rằng mọi người đang nỗ lực làm chủ công nghệ để thời gian tới sẽ dựng những câu chuyện về tấm gương đức hạnh Việt Nam làm thành phim 3D sống động bằng công nghệ AI. Việc này chúng ta phải gấp rút làm để chuyên thể cho nhanh và đưa lên trang mạng xã hội. Đây là việc cần thiết! Chúng ta đừng ngồi đó mà nghĩ rằng người ta không bằng mình hoặc mình không bằng người ta. Hai tư duy như thế đều sai lầm! Chỉ cần chúng ta thành tâm mở rộng tâm lượng, luôn vì người mà lo nghĩ thì trí tuệ không cần thầy sẽ khai mở. Tôi được biết có một bạn trẻ giỏi về AI, chuyên làm những phim chuyện cổ tích cho trẻ nhỏ. Khi trao đổi với bạn trẻ này về công việc của chúng ta, bạn trẻ này rất thích và đã hướng dẫn anh em làm phim. Đúng là trong xã hội này, những con người đó chính là Bồ Tát.

Lập nhóm để chuyển thể thành phim hoạt hình 350 tấm gương đức hạnh Việt Nam, để cho các con trẻ được học. Đây chính là chúng ta đang tiếp nối người xưa, giáo dục luân lý, giáo dục đạo đức, giáo dục nhân quả. Mỗi chúng ta đều có năng lực để thành Phật, đều có được đức tướng, tướng hảo của Như Lai, đều có thể trở thành Phật, cho nên những năng lực thế gian chỉ là việc cỏn con. Chúng ta chỉ cần mở rộng tâm lượng của mình thì trí tuệ vô sư của mình sẽ tự phát ra.

Trước đây, chúng ta mù tịt về năng lượng mặt trời nhưng bây giờ chúng ta đã làm ở mức rất tốt. Trong quá trình làm, bỗng có một anh chàng thợ điện đến để chỉ dẫn từng chút một. Vậy họ là ai vậy? Trong xã hội đầy rẫy sự bon chen, chỉ nghĩ đến danh vọng lợi dưỡng và dẫu nghề thì có những người sẵn sàng dạy tận tình, không dấu bí quyết, không quan tâm đến tiền. Từ lâu, cách là đậu phụ cũng bị dấu, ai muốn học và muốn chuyển giao công nghệ phải bỏ ra 50, 60, 70 triệu đồng. Còn chúng ta sẵn sàng dạy làm đậu miễn phí và thậm chí còn tặng cả dây chuyền sản xuất đậu cho những người phát tâm làm. Nhiều năm nay chúng ta đã chỉ dạy cho họ miễn phí đến khi họ làm được ra thành phẩm mới thôi.

Rõ ràng là mọi năng lực của chúng ta phải hoàn thiện để làm sao cống hiến cho mọi người. Đó mới là tâm Phật. Không nên ngồi đó nói khoác, chẳng lợi ích cho ai, chẳng lợi ích cho cộng đồng xã hội, nói cho nhiều để lợi ích cho mình. Hiện tại, nếu chúng ta có người, có phân xưởng sản xuất, thì sản phẩm chúng ta làm ra sẽ tặng miễn phí hoàn toàn. Anh em hiện tại đều làm bằng thủ công nên không thể nhanh được. Anh em có thể sản xuất tủ sấy trong vòng 10 ngày, một tủ hấp cơm 10 ngăn thì cũng phải 10 ngày. Nếu anh em có dây chuyền hàn tích điện rô-bốt thì chúng ta làm ra sẽ tặng hết. Mọi nỗ lực làm chủ công nghệ của chúng ta là để làm lợi ích cho cộng đồng.

Giáo dục nền tảng - giáo dục nhân quả là vô cùng quan trọng. Biết đến nhân quả thì không dám làm điều càn quấy. Trồng dưa được dưa, trồng đậu được đậu. Gieo nhân yêu thương sẽ gặt quả yêu thương, mình tận tâm tận lực cho người thì sẽ có người tận tâm tận lực với mình. Chúng ta không mong cầu điều này nhưng đạo lý nhân quả là vậy. Đạo đức chuẩn mực của một con người, chúng ta không thể làm trái được. *“Uống nước thì phải nhớ nguồn, ăn quả thì phải nhớ kẻ trồng cây”*.

Ngày ngày chúng ta nghĩ đến tổ quốc đã làm gì cho mình thì chúng ta mới khởi được tâm cung kính và cảm ân. Các nhà lãnh đạo nước ta chịu bao gian khổ để có sự an bình cho chúng ta. Các bác chỉ trong một thời gian thì tóc đã bạc hết. Chúng ta chỉ vì việc gia đình, việc đoàn thể mà cũng bạc mái đầu, các bác vì sự sinh tồn của cả một quốc gia, dân tộc, không bạc đầu sao được. Chúng ta nghĩ đến việc này, chúng ta mới khởi được tâm cung kính, tri ân.

Chúng ta nghĩ đến gót chân hồng của con trẻ, tay chân mềm mại, đỏ hồng của chúng ta thì cũng nghĩ ngay đến sự vất vả của cha mẹ, nghĩ ngay đến vết chai sần dày nhiều lớp ở tay chân của cha mẹ mình. Trên Kinh nói: *“Chỗ ướm mẹ nằm, chỗ ráo xé con”*. Rõ ràng, lúc con chúng ta còn nhỏ, chính chúng ta là cha mẹ đều làm như thế. Chúng ta nhớ được ân đức như vậy mới khởi được tâm biết ơn. Đối với người thầy, chúng ta thấy Hòa Thượng từ năm 36 tuổi đã không quản tiền, không quản người, không quản việc, không có chỗ nào là của mình, đến trần gian và ra đi như một lữ khách, vậy mà người ta còn chê bai.

Chúng ta thấy người xưa chú trọng đến giáo dục nền tảng nhân quả, giáo dục đạo đức, giáo dục luân lý, xem những giáo dục này đều rất quan trọng. Trẻ con ra trẻ con, người lớn ra người lớn. Trẻ con không được trèo cao, không được nói leo, nói hỗn và người xưa dạy *“kính lão đắc thọ”*, kính già mới được làm người già. Nếu chúng ta xem thường, bất kính thì chắc gì chúng ta đã được làm người già, được làm trưởng bối.

Hòa Thượng nói: ***“Tôi ở nước ngoài một thời gian rất lâu, tình hình bên ngoài tôi đều biết rất rõ. Trẻ con từ nhỏ không được dạy về nền tảng luân lý đạo đức, về nhân quả. Từ năm cấp 1, trẻ đã bắt đầu học vi tính. Vi tính chỉ có một phần tốt, là phần chúng học còn chín mươi chín phần khác, hấp dẫn hơn thì chúng đang tiếp xúc. Những tin tức trong vi tính gần như đều là sắc tình, bạo lực, sát đạo dâm vọng. Trẻ từ đây mà nhìn thấy thì chúng được giáo dục cái gì?”***

Chúng ta khi vào mạng, có những thứ không muốn xem, vẫn tự xuất hiện. Trẻ từ nhỏ xem những thứ tin tức trên mạng thì khi lớn lên sẽ bị những thứ đó bị dẫn đạo. Có một đứa trẻ mới 2 tuổi đã được Mẹ cho dùng điện thoại, mắt của trẻ mới 7 giờ sáng đã chảy nước mắt do phải điều tiết. Khi mẹ lấy lại điện thoại thì

cháu gào thét, làm ầm, quấy rầy náo loạn tất cả. Mọi người phải phản tỉnh việc này, thật ra trẻ nhỏ rất dễ nghe, chỉ cần dạy là chúng nghe lời.

Cho nên chúng ta phải đặc biệt chú ý đến giáo dục nền tảng. Nếu chúng ta để con trẻ tự lướt điện thoại, vì tính thì nội dung trên đó 99% là cái xấu. Ngay chính chúng ta còn bị cám dỗ, rơi vào một lúc mới quay trở ra được. Hòa Thượng nói: ***“Chúng ta muốn cứu giúp thế hệ của chúng ta, muốn cứu giúp thế giới này thì chỉ có hồi phục lại giáo dục của Cổ thánh Tiên hiền.”*** Từ lâu, chúng ta đã phát động việc học tập tấm gương đức hạnh của người xưa. Càng học càng thấy hay vì được thâm nhập vào tinh túy đạo đức Thánh Hiền, từ đó sanh khởi tâm cảm ơn. Nếu chỉ học ở bên ngoài da thì không thể phát khởi được tâm cung kính.

Hòa Thượng nói: ***“Giáo huấn của Thánh Hiền trên toàn thế giới này đều giống như nhau, chân thật là “anh hùng sở kiến đại lược tương đồng” (tức là kiến giải của các bậc anh hùng thường tương đồng), đều dạy người ta buông bỏ vật dục. Phải từ nơi đây mà học tập, bỏ đi sự tham cầu, tham muốn, giống như người xưa đã chỉ dạy “cách vật mới trí tri”. Chữ “cách vật” là trừ bỏ dục vọng, trong Phật pháp gọi là buông bỏ đi vọng vọng tưởng, phân biệt, chấp trước. Người xưa chỉ dạy “cách vật trí tri”, “cách vật” không còn thì trí tuệ mới sanh khởi.***

“Tâm của một người tràn đầy dục vọng, tràn đầy tự tư tự lợi thì làm gì có trí tuệ. Những thứ cả đời họ học chỉ là tri thức không phải là trí tuệ. Vì sao vậy? Vì trí tuệ phải từ trong tâm thanh tịnh mà lưu xuất, phải từ trong tâm từ bi mà lưu xuất. Việc này chúng ta không thể không biết. Hãy tử mĩ mà quan sát, khoa học ở thế gian gian không phải là trí tuệ mà là tri thức. Tất cả những thứ họ làm ra đều là nghĩ đến vật dục, tham cầu, là phải danh vọng lợi dưỡng, tự tư tự lợi. Toàn tinh thần, toàn thời gian của họ đều ở phương diện này để làm.”

Chúng ta thấy ngay việc này từ thực tế, có những người cũng làm giáo dục nhưng không phải chân thật để cho người được tốt mà họ đang làm kinh tế. Khi con người rơi vào mong muốn, tham cầu thì con người chưa “cách vật”, nên không thể “trí tri” tức là không thể khai mở trí tuệ. Bỏ đi dục vọng, tham cầu của mình thì trí tuệ mới khai mở. Một người có tâm tự tư tự lợi, dục vọng ý niệm rất

nặng thì việc này chỉ bồi đắp thêm sự tham cầu. Người như thế càng có thành đạt thế gian thì càng tự tư tự lợi, càng có lòng tham không đáy. Họ đã giàu rồi thì họ còn muốn giàu hơn nữa, tiền không biết để đâu cho hết nhưng họ vẫn muốn có tiền. Họ không nhận được giáo dục “*cách vật*” tức là không bỏ đi sự mong muốn, không buông bỏ phân biệt, vọng tưởng, chấp trước nên không thể “*trí tri*”, không khai mở được trí tuệ.

Hòa Thượng nói: “***Giáo học của người xưa là giáo chỉ đạo, quý dĩ chuyên. Lời nói này là chân lý, cho nên con trẻ từ lúc nhỏ học tập chính là phải tuân thủ nguyên tắc này. Chúng ta nên xem trọng giáo học của người xưa và thâm nhập vào tinh túy của giáo học này thì mới sanh khởi được tâm tri ân, tâm cung kính của mình.***” Chuyên là gì? Chuyên là tập trung vào giáo học của Thánh Hiền, lấy giáo dục chuẩn mực Thánh Hiền làm nền tảng, lấy giáo dục nhân quả, đạo đức và luân lý làm nền tảng. Nhờ đó, khi con trẻ lớn lên, bước vào xã hội trong bất cứ ngành nghề nào, chúng sẽ căn cứ vào nền tảng này mà đối nhân xử thế tiếp vật.

Trên Kinh Vô Lượng Thọ từng nói “*Tiên nhập vi chủ*” - cái gì vào trước sẽ làm chủ. Các cha mẹ thấy con nhà người học đàn, học múa thì liền cho con mình đi học đàn, học múa, đều là những thứ làm tăng dục vọng tham cầu chứ không phải là học những điều chuẩn mực làm người. Trẻ nhỏ phải được học chuẩn mực làm người trước./.

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỷ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy có thể còn sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!